

KATHMANDU DECLARATION 2019

*Outcome Document of International Conference on
Protection of Rights of the Migrant Workers
Kathmandu, 12-14 November 2019*

International Conference on Protection of Rights of the Migrant Workers

12-14 November, 2019

Kathmandu, Nepal

National Human Rights Commission, Nepal

Harihar Bhawan, Pulchowk, Lalitpur

Kathmandu Declaration, 2019

Outcome Document of *International Conference on
Protection of Rights of the Migrant Workers*

Kathmandu, 12-14 November 2019

Commissioners of NHRCN

Chairperson, Hon. Anup Raj Sharma

Commissioner, Hon. Prakash Osti

Commissioner, Hon. Sudip Pathak

Commissioner, Hon. Mohna Ansari

Commissioner, Hon. Govinda Sharma Paudyal

Secretary, Bed Prasad Bhattarai

Publisher:

National Human Rights Commission, Nepal
Harihar Bhawan, Pulchowk, Lalitpur, Nepal

Publisher: December 2019

Copies: 1000

Supported by: UNDP, Nepal

The matters of this booklet can not be reprinted and republished for the commercial purpose, and can not be used without the prior consent of the Commission except for intellectual and academic purposes.

For intellectual and academic purpose, necessary portions can be used with proper citation.

Email: nhrc@nhrcnepal.org, **Web:** www.nhrcnepal.org

Facebook: www.facebook.com/NepalNHRC, **Twitter:** [@NepalNHRC](https://twitter.com/NepalNHRC)

Kathmandu Declaration, 2019

Outcome Document of *International Conference on Protection of Rights of the Migrant Workers*

Kathmandu, 12-14 November 2019

The International Conference on Protection of Rights of the Migrant Workers held under the auspices of National Human Rights Commission of Nepal (NHRC, Nepal) on 12-14 November 2019 in Kathmandu produced an outcome document in the form of Kathmandu Declaration, 2019. Migrant workers comprise about two-thirds of all migratory flows in the contemporary world and constitute an important pillar of international migration. South-South migration is growing as a predominantly intraregional phenomenon in the Asia-Pacific region and elsewhere. It calls for our common interest and attention. The Global Compact for Safe, Orderly and Regular Migration (GCM), 2018 provides an unprecedented opportunity for reforms in governance of international migration, including movement and mobility of migrant workers in a more organized manner. With a view to seizing this opportunity, the NHRC, Nepal hosted this conference inviting participants from among National Human Rights Institutions (NHRIs), Government Organizations, UN and Specialized Agencies, Non-Government Organizations, Civil Society Organizations, experts, practitioners, academicians and intelligentsia.

The conference held extensive discussion on various challenges and prospects for protecting rights of the migrant workers through all stages of the migration process, particularly focusing on the situation obtaining in South-South migration in the Asia-Pacific Region. Cooperation and partnerships based on international legal and cooperative frameworks as well as synergy between human rights mechanisms and joint political commitments were deemed

effective tools for protection of migrant workers' rights.

We, the participants of the Conference, (provided in Annexure)

Welcoming the efforts of the NHRC, Nepal to convene the International Conference on Protection of Rights of the Migrant Workers on November 12-14, 2019 in Kathmandu, in pursuance of its similar effort in 2012¹,

Reaffirming the Universal Declaration of Human Rights, 1948 and other human rights instruments agreed by States, including International Covenant on Civil and Political Rights (ICCPR), 1966; International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights (ICESCR), 1966; Convention on Elimination of All forms of Discrimination Against Women (CEDAW) 1979; International Convention on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and their Families (ICRMW), 1990 ; other core human rights Treaties and Protocols; relevant International Labour Organization Conventions and other regional human rights instruments and mechanisms,

Reiterating the principles espoused by Vienna Declaration and Programme of Action, 1993 that all human rights are universal, interdependent, indivisible and interrelated and the international community must treat all human rights globally in a fair and equal manner,

Welcoming the precedent setting approaches that the Global Compact for Safe, Orderly and Regular Migration (GCM) (A/73/L.66) has taken, including broad-based, people-centered, human rights-oriented, gender responsive and child sensitive, whole-of-government and whole-of-society approaches in international governance of migration,

Acknowledging that the GCM is anchored in the existing international human rights instruments/mechanisms, rule of law and due process, international legal frameworks and development frameworks with political commitment such as 2030 Agenda for Sustainable Development, Addis Ababa Action Agenda, Paris

---

¹ *International Conference on Cooperation between National Human Rights Institutions (NHRIs) for the Promotion and Protection of the Rights of Migrant Workers, Kathmandu.*

Climate Agreement, and Sendai Framework for Disaster Risk Reduction,

Reprising Global Alliance for National Human Rights Institutions' (GANHRI) assertion that the implementation, follow up and review of the GCM objectives have to be comprehensive, coherent with existing human rights obligations and mechanisms, transparent, participatory, inclusive and accessible.

And also acknowledging the commitment that GANHRI will be engaged with the respective processes at the national, regional and global levels in this regards, as specified in the statement adopted by its annual conference in March 2019.

Mindful that increased movement and mobility of people call for NHRIs' oversight and monitoring of potential human rights violations in cross-border contexts, including outside the territory of the Country of Destination (COD) and through increased cross-border cooperation,

Recalling the win-win development outcome well-governed labour migration can deliver to the countries of origin, transit and destination, and the imperative for ensuring safety, security and dignity of the migrant workers as rights holders and contributors to the mutually beneficial process,

Bearing in mind the international benchmarks to guide the migrant workers' recruitment process and ensure decent work, such as International Labour Organizations' (ILO) General Principles and Operational Guidelines for Fair Recruitment and International Organization for Migration's (IOM) International Recruitment Integrity System (IRIS),

Recognizing the ILO Declaration on Fundamental Principles and Rights at Work, 1998 which provides a list of inalienable and non-derogable rights to be respected in every workplace across the globe,

Reciprocating the UN General Assembly General Recommendation 26 on CEDAW adopted in 2008 which lays down legitimate reasons for special protection of the rights of women migrant workers in relation to the complexities of migration pathways and the foreign

employment opportunities generally available to them,

Recalling the foundational and operational principles of ‘*protect, respect and remedy framework*’ set by the United Nations Guiding Principles on Business and Human Rights (A/HRC/17/31) that guides the respective roles and responsibilities of States and business enterprises in human rights protection,

Acknowledging the continuous emphasis on migrants’ human rights protection expressed by NHRIs through the outcomes of international conferences, including through Zacatecas conference, 2004; Seoul Conference, 2010; Kathmandu conference, 2012; GANHRI Annual Conference, 2019 in Geneva and the 12th Biannual Conference of Network of African Human Rights Institutions (NANHRI), 2019 in Cairo.

Taking into account the contributions made by Regional Consultative Processes such as the Colombo Process and the Abu Dhabi Dialogue and the Bali Process in addressing migration related challenges, as well as the SAARC Plan of Action on Labour Migration and the ASEAN Consensus on the Promotion and Protection of the Rights of the Migrant Workers, 2017,

Keeping in mind the large number of unskilled, low-skilled and semi-skilled migrant workers and migrant women workers originating from the Asia Pacific Region in particular,

Adopt the following:

1. Enhance institutionalized networking of NHRIs both at the bilateral and regional levels, within the NHRI as well as with external stakeholders to strengthen cooperation, collaboration and advocacy for respect and protection of rights of the migrant workers and their families.
2. Welcome the ongoing GANHRI initiative to be an active player in the GCM implementation, follow up and review by developing relevant goals and targets for application in oversight and monitoring activities of NHRIs in national and transnational situations.
3. Encourage Countries of Origin (COO), Countries of Transit (COT) and Countries of Destination (COD) to put in place

effective grievance mechanisms both at the State and non-State levels, which can provide effective access to justice and remedies through judicial, administrative and operational level settlements, depending on the nature and extent of violations, irrespective of status.

4. Cooperate towards providing effective remedies to victims of rights violations in the migration process through measures such as complaints lodging, legal counseling, investigation, law enforcement by administrative authorities, adjudication at labour courts or other courts of law, etc., irrespective of the status of migrants, victims of trafficking or smuggling, and their families.
5. Address the problems of discrimination and violence against women migrant workers such as trafficking and smuggling, physical and sexual abuse; labour exploitation, denying basic wages; subjecting to slavery and servitude like conditions; substandard health, safety and security, etc. that may take place in connection with the recruitment process and at workplaces by identifying and sanctioning the perpetrators.
6. Open more legal and safe pathways for prospective women migrant workers to achieve gender equality in migration by making special arrangements between the COO and COD with credible complaint and redress mechanisms.
7. Promote universal ratification of the International Convention on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and their Families, 1990 as well as ratification of and accession to all human rights treaties and ILO Conventions that are relevant in protection of the rights of migrant workers.
8. Encourage COO and COD in signing new labour agreements or amend the existing ones in line with the relevant vision, guiding principles and objectives of the GCM in general and applicable ILO Conventions in particular to ensure respect for human rights in all stages of migration.
9. Promote skill migration to match market demand, and bring employer pay principle as commitment to protecting and

respecting the rights of the unskilled, low-skilled and semi-skilled migrant workers, including migrant women workers to free them from debt bondage, forced labour and modern slavery.

10. Identify and address with specific measures the existing gaps and inconsistencies in the migration policy and regulatory systems of the COO and COD that may cause adverse impact on human rights.
11. Promote the use of standard job contracts specifying the terms and conditions of employment which can be electronically monitored by authorities in both COD and COO, and eliminate non-consensual contract substitution, withholding of identity documents and underpayment or delayed payment of wages and hindrance to local mobility.
12. Enhance institutionalized mechanisms of regular contacts and collaboration between and among consular officials/labour attaches of the COO with the law enforcement authorities of the COD to effectively address any violations of rights, exploitation or abuse of the migrant workers.
13. Extend the legal aid programs to migrant workers who are suffering criminal or civil charges.
14. Empower migrant workers with comprehensive information and orientation packages at all stages of the migration cycle, including at pre-departure, on arrival, at work and on return, and ensure that they understand their rights and responsibilities clearly.
15. Follow and advocate international benchmarks recommended by the ILO Guidelines for Fair Recruitment and the IOM International Recruitment Integrity System (IRIS) to make recruitment process an essential first step in the rights protection of the migrant workers.
16. Eliminate overcharging, forgery and deceit in the recruitment process through collective oversight and monitoring of manpower agencies by relevant State law enforcement authorities, NHRIs, trade unions and civil society organizations.

17. Encourage employers and their respective recruitment agencies working both in COO and COD to adopt human rights due diligence to address, mitigate and eliminate adverse effects on human rights due to their activities.
18. Respect the human rights of migrant workers under risk or vulnerable situations due to adversity in visa status, work status or health conditions and take measures under the Rescue, Repatriation, Rehabilitation and Reintegration (4R) principle with shared responsibility of the receiving, sending and transit countries, respectively.
19. Strengthen cooperation with the Special Rapporteur on the Human Rights of Migrants and other Special Procedure Mandate Holders in implementing their key recommendations.
20. Commit to enhancing the role of NHRIs at the subnational, national, bilateral and regional levels in expanding their education and awareness campaigns about the importance of migration for sustainable development and the protection of the rights of the migrant workers.
21. Cooperate with stakeholders to ensure that rights of the migrant workers in irregular situations in the COD are protected and they have access to justice.

Plan of Action

1. Continue signing agreements between NHRIs at the bilateral and regional levels for facilitating joint cross-border oversight and monitoring of human rights of migrant workers, including women migrant workers, irrespective of their status.
2. Identify, investigate and report for correction any gross violence, discrimination, exploitation and abuses committed against labour migrants through all phases of migration, capitalizing on NHRIs network.
3. Hold regular policy dialogues on migrant rights, engaging the governments and other relevant stakeholders of the COO, COT and COD, including representatives of the migrant workers.
4. Expand networks of NHRIs with government organizations,

Civil Society Organizations, Trade Unions, Lawyers' Organizations, Regional Lawyers' Networks, Business Councils, Chambers of Commerce and Industries, migrants' organizations, migration experts, academicians, and other relevant institutions and persons for instituting credible and effective State and non-State based grievance mechanisms easily accessible to all relevant linguistic groups of migrant workers.

5. Work towards providing transitional stay permit and legal aid to the migrant workers who have fallen victim to gross human rights violations at the hands of the employer or their agents, and ensure effective access to justice and remedy, including by creating firewalls between service providers and immigration in cases of irregular migration,
6. Undertake advocacy with the COO for strengthening the legal support system, including the provision of the legal assistance, in their missions in the COD, for effective access by migrant workers to grievance mechanisms that lead to redress and remedies. Facilitate collaboration between consular officials/labour attaches representing the COO and law enforcement officials of the COD for this purpose.
7. Periodically evaluate the migrant workers information systems instituted in the COO and COD, particularly in South-South migration and suggest measures for improvement.
8. Strengthen bilateral, regional or multilateral frameworks of cooperation of NHRIs for protection of rights of the migrant workers, and utilize them for exchange of information and best practices as well as developing strategy for joint action.
9. Undertake advocacy for policy and regulatory reforms, their harmonization and effective enforcement, institution building, exchange of expertise and knowhow as well as standard setting on a regional basis in matters related to protection of rights of the migrant workers.
10. Establish, strengthen and institutionalize respective NHRI Migrant programs specifically for human rights protection

of the migrant workers with adequate capacity, resources, information and networking.

Annexure – List of participating Countries and Institutions

1. **Australia**
  - a) Australian Human Rights Commission,
  - b) University of Sydney,
2. **Bahrain**
  - a) Legal Affairs Department, Labour Market Regulatory Authority,
  - b) Audit and Development Department, Labour Market Regulatory Authority,
3. **Bangladesh**
  - a) Bangladesh Human Rights Commission,
4. **Colombia**
  - a) Defensoría del Pueblo de Colombia (NHRI),
5. **Germany**
  - a) The German Institute for Human Rights,
6. **Greece**
  - a) Greek National Commission for Human Rights
7. **India**
  - a) National Human Rights Commission of India,
  - b) National Women Commission,
  - c) Banaras Hindu University,
  - d) Civil Society,
8. **Jordan**
  - a) Tamkeen for Legal Aid & Human Rights,
  - b) National Center for Human Rights, Jordan,
9. **Kenya**
  - a) Kenya National Commission on Human Rights,
10. **Kuwait**
  - a) Humanists Without Borders,
  - b) International Relations Department, Public Authority for Manpower, State of Kuwait,

11. Malaysia	a) Human Rights Commission of Malaysia, b) Bar Council Migrants, Refugees and Immigration Affairs Committee,
12. Maldives	Human Rights Commission of the Maldives,
13. Mongolia	National Human Rights Commission of Mongolia,
14. Morocco	National Human Rights Council, Morocco,
15. Mauritius	National Human Rights Commission Mauritius,
16. Nepal	a) National Human Rights Commission of Nepal, b) Office of the Prime Minister and Council of Ministers, c) Ministry of Foreign Affairs, d) Ministry of Labour, Employment and Social Security e) Attorney General Office f) Nepal Police g) CSOs working in the field of Migrant Workers,
17. New Zealand	New Zealand Human Rights Commission,
18. Oman	Human Rights Commission Oman,
19. Pakistan	b) National Institute for Science and Technology,
20. Philippines	a) Commission on Human Rights of Phillipines (CHRP),

- 21. **Qatar** b) Migrant Forum of Asia (MFA),
National Human Rights Committee,
- 22. **Saudi Arabia** a) Human Rights Commission Council,
b) Arab Organization for Human Rights,
- 23. **South Africa** South African Human Rights
Commission,
- 24. **South Korea** May-18 Memorial Foundation,
- 25. **Sri Lanka** a) Solidarity Center
b) Lawyer Beyond Borders-Srilanka,
- 26. **Thailand** National Human Rights Commission of Thailand,
- 27. **United Arab Emirates** Middle East Centre for Training and
Development Dubai,
- 28. Global Alliance of National Human Rights Institutions
(GANHRI),
- 29. European Network of National Human Rights Institutions
(ENNHRI),
- 30. Office of the High Commissioners for Human Rights (OHCHR),
- 31. United Nations Development Programme (UNDP),
- 32. International Labour Organization (ILO),
- 33. International Organization for Migration (IOM),
- 34. **Asian NGO Network** of National Human Rights Institutions
(ANNI).

काठमाडौं घोषणापत्र, २०१८

आप्रवासी श्रमिकको अधिकार संरक्षण सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलनको प्रतिफल दस्तावेज (आउटकम डकुमेन्ट)

काठमाडौं, १२ -१४ नोभेम्बर २०१९

राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग नेपाल (रामाअआने) द्वारा १२ देखि १४ नोभेम्बर २०१९ सम्म काठमाडौंमा आयोजित आप्रवासी श्रमिकहरूको अधिकार संरक्षण सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलनले प्रतिफल दस्तावेजका रूपमा काठमाडौं घोषणापत्र २०१९ जारी गर्‍यो। समकालीन विश्वमा हुने सबै आप्रवासजन्य प्रवाहको करिव दुई तिहाई अंश आप्रवासी श्रमिकहरूले ओगट्ने गरेका छन्, र अन्तर्राष्ट्रिय आप्रवासनको महत्वपूर्ण स्तम्भका रूपमा रहेका छन्। दक्षिण-दक्षिण आप्रवासन एसिया प्रशान्त क्षेत्र र अन्य स्थानमा समेत मुख्यतः अन्तर क्षेत्रीय प्रवृत्तिका रूपमा बढिरहेको छ। यसले हाम्रो साभ्ना चासो र ध्यानको खाँचो औल्याउँछ। सुरक्षित, व्यवस्थित र नियमित आप्रवासनका लागि विश्वव्यापी सम्झौता (जीसीएम), २०१८ ले अन्तर्राष्ट्रिय आप्रवासनको नियमनमा सुधार ल्याउने असाधारण अवसर उपलब्ध गराएको छ, जसमा आप्रवासी श्रमिकहरूको गतिशीलता र आवतजावतलाई अभ् बढी व्यवस्थित गर्ने कार्य पनि समावेश रहेको छ। यही अवसरलाई उपयोग गर्ने उद्देश्यले राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग नेपालले राष्ट्रिय मानव अधिकार संस्थाहरू, सरकारी निकाय, गैरसरकारी निकाय, संयुक्त राष्ट्रसंघ तथा अन्य विशिष्टिकृत निकायहरू, नागरिक समाजका संस्था, विशेषज्ञ, अभियन्ता, प्राज्ञ र बौद्धिक व्यक्तित्वहरू मध्येबाट सहभागीहरू आमन्त्रण गरी यो सम्मेलनको आयोजना गरेको हो।

सम्मेलनमा आप्रवासन प्रक्रियाको सबै चरणमा आप्रवासी श्रमिकहरूको अधिकार संरक्षणका विविध चुनौती तथा सम्भावनाहरू बारे विस्तृत छलफल गरियो, जसमा एसिया प्रशान्त क्षेत्रमा दक्षिण-दक्षिण आप्रवासनको अवस्था विशेष केन्द्र विन्दुमा रह्यो। अन्तर्राष्ट्रिय कानूनी र सहकार्यात्मक ढाँचामा आधारित सहकार्य तथा साभ्नेदारी

र मानव अधिकार संयन्त्रहरू बीचको सहकार्य र साभ्ना राजनीतिक प्रतिबद्धताहरू आप्रवासी श्रमिकहरूको अधिकारका लागि प्रभावकारी साधन हुने ठहर गरियो ।

हामी, यस सम्मेलनका सहभागीहरू,

१२ देखि १४ नोभेम्बर २०१९ मा काठमाडौंमा आप्रवासी श्रमिकहरूको अधिकार संरक्षण सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलन आयोजना गर्ने राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग नेपाल (रामाअआने) को प्रयास र सन् २०१२मा^१ गरिएको यस्तै प्रयासको स्वागत गर्दै,

मानव अधिकारको विश्वव्यापी घोषणापत्र, १९४८, नागरिक तथा राजनीतिक अधिकार सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय महासन्धि (आइसीसीपीआर), १९६६; आर्थिक, सामाजिक तथा साँस्कृतिक अधिकार सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय महासन्धि (आइसीइएसआर), १९६६; महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव अन्त्य सम्बन्धी महासन्धि, १९७९ (सीड); सबै आप्रवासी श्रमिक र तिनका परिवारको अधिकार संरक्षण सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय महासन्धि, १९९० र अन्य प्रमुख मानव अधिकार सम्बन्धी सन्धि तथा सम्झौताहरू; सम्बन्धित अन्तर्राष्ट्रिय श्रम संगठनका आप्रवासी कामदारहरू सँग सम्बन्धित महासन्धिहरू र अन्य क्षेत्रीय मानव अधिकार दस्तावेज र संयन्त्रहरू सहित राज्यहरूले सहमति जनाएका अन्य मानव अधिकारका दस्तावेजहरू समेतलाई पुनःपुष्टि गर्दै,

सबै मानव अधिकार सर्वव्यापी, अन्तरनिर्भर, अविभाज्य र अन्तर सम्बन्धित छन्, र अन्तर्राष्ट्रिय समुदायले सबै मानव अधिकारलाई विश्वव्यापी रूपमा निष्पक्ष र समान तरिकाले व्यवहार गर्नुपर्ने भन्ने भियना घोषणापत्र र कार्ययोजना, १९९३ ले अवलम्बन गरेका सिद्धान्तहरूलाई पुनःजोड दिदै,

आप्रवासनको अन्तर्राष्ट्रिय नियमनमा व्यापक, जनकेन्द्रित, मानव अधिकारमुखी, लैङ्गिक रूपमा जवाफदेही र बाल संवेदनशिलता, समग्र सरकार र समग्र समाजको अवधारणा सहित सुरक्षित, व्यवस्थित र नियमित आप्रवासनका लागि विश्वव्यापी सम्झौता (जीसीएम) (ए/७३/एल ६६) ले अवलम्बन गरेको अग्रगामी अवधारणाहरूको स्वागत गर्दै,

दिगो विकासका लागि २०३० एजेण्डा, अदिस अबाबा एक्सन एजेण्डा, पेरिस जलवायु सम्झौता र विपद् जोखिमन्यूनीकरण सम्बन्धी सेन्डाई फ्रेमवर्क जस्ता राजनीतिक

१ आप्रवासी श्रमिकहरूको अधिकार प्रवर्द्धन र संरक्षणका लागि राष्ट्रिय मानव अधिकार संस्थाहरू बीच सहकार्य सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलन

प्रतिबद्धता सहित विद्यमान अन्तर्राष्ट्रिय मानव अधिकार संयन्त्र, विधिको शासन र कार्यविधि, अन्तर्राष्ट्रिय कानूनी ढाँचा र विकासको ढाँचामा जीसीएम स्थापित भएको स्वीकार्दै,

जीसीएम उद्देश्यहरूको कार्यान्वयन, परिपालन र समीक्षा विस्तृत, विद्यमान मानव अधिकारका दायित्व तथा संयन्त्र अनुरूप, पारदर्शी, सहभागितामूलक, समावेशी र पहुँचयोग्य हुनुपर्छ भन्ने राष्ट्रिय मानव अधिकार संस्थाहरूको विश्वव्यापी सञ्जाल (गानहरी)को जोडलाई दोहोर्‍याउँदै,

मार्च २०१९ मा भएको राष्ट्रिय मानव अधिकार संस्थाहरूको विश्वव्यापी सञ्जालको वार्षिक सम्मेलनले अवलम्बन गरेको वक्तव्यमा उल्लेख गरिए बमोजिम राष्ट्रिय, क्षेत्रीय र अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमा सम्बन्धित प्रक्रियाहरू मागानहरी संलग्नहुने प्रतिबद्धतालाई पनि स्वीकार्दै,

मानिसहरूको बढ्दो गतिशीलता र आवागमनका कारण सम्भावित मानव अधिकार उल्लङ्घनको राष्ट्रिय मानव अधिकार संस्थाहरूबाट गन्तव्य मुलुकको भूभाग बाहिर सहित सीमापार अवस्थाको समेत समन्वयमा अनुगमन गर्नुपर्ने आवश्यकताप्रति सचेत हुँदै,

स्रोत मुलुक, बाटोमा पर्ने (ट्रान्जिट) मुलुक र गन्तव्य मुलुकहरूलाई राम्रो सँग नियमन गरिएको श्रम आप्रवासनले उपलब्ध गराउने जित-जितको विकासको परिणाम र अधिकार बाहक तथा आपसी लाभ दायक प्रक्रियामा योगदानकर्ताका रूपमा रहेका आप्रवासी श्रमिकहरूको सुरक्षा र सम्मान सुनिश्चित गर्नुपर्ने अनिवार्यतालाई स्मरण गर्दै, अन्तर्राष्ट्रिय श्रम संगठन (आईएलओ) को स्वच्छ भर्नाका लागि सामान्य सिद्धान्त तथा कार्य सञ्चालनको मार्गदर्शन र अन्तर्राष्ट्रिय आप्रवासन संगठन (आईओएम) को अन्तर्राष्ट्रिय भर्ना तथा निष्ठा (Integrity) प्रणाली (आइरिस) जस्ता आप्रवासी श्रमिकहरूको भर्ना प्रक्रियालाई दिशानिर्देश गर्ने र सम्मान जनक श्रमलाई सुनिश्चित गर्ने अन्तर्राष्ट्रिय मापदण्डहरूलाई ध्यानमा राख्दै,

विश्वभरी हरेक कार्यस्थलमा सम्मान गरिनुपर्ने अभिवाज्य र अहरणीय अधिकारहरूको सूची प्रदान गर्ने सम्बन्धी आधारभूत सिद्धान्त र कार्यस्थलका अधिकार सम्बन्धी आईएलओ घोषणापत्र, सन् १९९८ लाई स्वीकार्दै,

आप्रवासन मार्गको जटिलता र महिलाहरूका लागि सामान्य तथा उपलब्ध वैदेशिक

रोजगारका अवसरहरूका सम्बन्धमा महिला आप्रवासी श्रमिकहरूको अधिकारको विशेष संरक्षणका लागि वैधानिक आधारहरू प्रस्तुत गर्ने सन् २००८ मा अवलम्बन गरिएको सिड सम्बन्धी संयुक्त राष्ट्र संघको महासभाको साधारण सिफारिस २६ को समर्थन गर्दै, मानव अधिकार संरक्षणमा राज्य र व्यवसायिक प्रतिष्ठानहरूको भूमिका तथा जिम्मेवारीलाई मार्ग निर्देशन गर्ने व्यवसाय र मानव अधिकार सम्बन्धी राष्ट्रसङ्घीय निर्देशक सिद्धान्तहरू (ए/एचआरसी/१७/३१) द्वारा स्थापित 'संरक्षण, सम्मान र उपचार ढाँचा' को आधारभूत तथा कार्यसञ्चालन सम्बन्धी सिद्धान्तहरूको स्मरण गर्दै, जाकाटेकास सम्मेलन, २००४; सिउल सम्मेलन, २०१०; काठमाडौं सम्मेलन, २०१२; गानह्ती को जेनेभामा सम्पन्न वार्षिक सम्मेलन, २०१९, र अफ्रिकी मानव अधिकार संस्थाहरूको सञ्जाल (नानह्ती) को कायरोमा भएको १२औं अर्धवार्षिक सम्मेलन, २०१९, सहितका अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलनहरूका निष्कर्षहरू मार्फत राष्ट्रिय मानव अधिकार संस्थाहरूले अभिव्यक्त गरेका आप्रवासीहरूको मानव अधिकार संरक्षण माथिको निरन्तर जोडलाई स्वीकार्दै,

आप्रवासन सम्बन्धी चुनौतीहरूको सम्बोधनमा कोलोम्बो प्रोसेस, अबुदावी डायलग र बालीप्रोसेस जस्ता क्षेत्रीय परामर्श प्रक्रियाहरूका साथै श्रम आप्रवासन सम्बन्धी सार्क कार्ययोजना र आप्रवासी श्रमिकहरूको अधिकार प्रवर्द्धन र संरक्षण सम्बन्धी आसियान सम्झौता, २०१७ ले पुन्याएको योगदानलाई स्वीकार्दै,

विशेषगरी एसिया प्रशान्त क्षेत्रबाट आउने अदक्ष, न्यूनदक्ष र अल्पदक्ष आप्रवासी श्रमिक र आप्रवासी महिला श्रमिकहरूको ठूलो संख्यालाई ध्यानमा राख्दै,

देहाय अनुसारका विषयहरू अवलम्बन गर्छौं :

१. आप्रवासी श्रमिक र तिनका परिवारहरूको अधिकारको सम्मान र संरक्षणका लागि सहयोग, सहकार्य र पैरवी सुदृढ तुल्याउन राष्ट्रिय मानव अधिकार संस्थाहरूको द्विपक्षीय र क्षेत्रीय दुवै स्तरमा, राष्ट्रिय मानव अधिकार संस्था भित्र र बाह्य सरोकारवालाहरू सँगको संस्थागत सञ्जालीकरणमा वृद्धि गर्ने ।
२. राष्ट्रिय तथा अन्तरदेशीय अवस्थामा राष्ट्रिय मानव अधिकार संस्थाहरूको क्रियाकलापको निगरानी र अनुगमनमा लागु हुने सम्बन्धित लक्ष्य र परिमाणात्मक लक्ष्यहरूको विकास गरी जीसीएम कार्यान्वयन, अनुगमन र समीक्षामा सक्रियपात्र बन्नका लागि राष्ट्रिय मानव अधिकार संस्थाहरूको विश्वव्यापी सञ्जाल

(गानहरी) को प्रयासलाई स्वागत गर्ने ।

३. स्रोत मुलुक, बाटोमा पर्ने (ट्रान्जिट मुलुक) र गन्तव्य मुलुकहरूलाई राज्य र गैरराज्य दुवै तहमा प्रभावकारी उजूरी संयन्त्रको स्थापना गर्न प्रोत्साहित गर्ने, जसले जे-जस्तो हैसियतको भए पनि उल्लङ्घनको प्रकृति र हदमा आधारित हुँदै न्यायिक, प्रशासनिक र कार्यसञ्चालन स्तरको समाधान मार्फत न्यायमा पहुँच तथा उपचारमा प्रभावकारिता बढाउन सक्ने गराउने ।
४. आप्रवासी, बेचबिखन वा ओसारप्रसारका पीडित र तिनका परिवारको हैसियत जे-जस्तो भए पनि आप्रवासन प्रक्रियामा अधिकारको उल्लङ्घनका पीडितहरूलाई प्रभावकारी उपचार उपलब्ध गराउन उजूरी दर्ता गर्ने, कानूनी परामर्श, अनुसन्धान, प्रशासनिक निकायबाट कानून कार्यान्वयन, श्रम अदालत वा अन्य अदालत मार्फत निर्णय सुनाउने आदि जस्ता कार्य मार्फत सहकार्य गर्ने,
५. महिला आप्रवासी श्रमिक विरुद्ध भर्ना प्रक्रियाका सम्बन्धमा वा कार्यस्थलमा हुनसक्ने बेचबिखन र ओसारप्रसार, शारीरिक तथा यौन दुर्व्यवहार, श्रम शोषण, आधारभूत ज्यालाबाट बञ्चित गर्ने, दासत्व र दासजस्तो अवस्थामा पुऱ्याउने, कमजोर स्वास्थ्य र सुरक्षा आदि जस्ता भेदभाव तथा हिंसाको समस्याको पीडकहरूको पहिचान र दण्डित गरी सम्बोधन गर्ने ।
६. स्रोत मुलुक र गन्तव्य मुलुक बीच विश्वसनीय उजूरी र उपचार संयन्त्र मार्फत विशेष व्यवस्था गरी आप्रवासनमा लैजिक समानता हासिल गर्न सम्भावित महिला आप्रवासी श्रमिकहरूका लागि अभू बढी वैधानिक र सुरक्षित मार्ग खुला गर्ने ।
७. सबै आप्रवासी श्रमिक र तिनका परिवारको अधिकार संरक्षण सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय महासन्धि, १९९० को सर्वव्यापी अनुमोदनका साथै आप्रवासी श्रमिकहरूको अधिकार संरक्षणका लागि सान्दर्भिक सबै मानव अधिकार सन्धि र आईएलओ महासन्धिहरूको अनुमोदन र सम्मिलन प्रवर्द्धन गर्ने ।
८. आप्रवासनको सबै चरणमा मानव अधिकारको सम्मान भएको सुनिश्चित गर्न स्रोत मुलुक र गन्तव्य मुलुकहरू बीच नयाँ श्रम सम्झौतामा हस्ताक्षर गर्न वा विद्यमान सम्झौतालाई समग्रमा जीसीएमको परिकल्पना, निर्देशक सिद्धान्त तथा उद्देश्यहरू, र विशेषगरी लागु हुने आईएलओ महासन्धिहरू अनुरूप संशोधन गर्न

प्रोत्साहित गर्ने ।

९. बजारको मागअनुरूप सीपयुक्त आप्रवासन प्रवर्द्धन गर्ने र आप्रवासी महिला श्रमिकहरु सहित अदक्ष, न्यूनदक्ष र अल्पदक्ष आप्रवासी श्रमिकहरुको अधिकार संरक्षण तथा सम्मान गरी उनीहरुलाई कर्जाको बन्धन, बलजपत श्रम र आधुनिक दासत्वबाट मुक्त गर्न रोजगारदाताले नै सबै खर्च व्यहोर्ने सिद्धान्तलाई प्रतिबद्धताका रूपमा अघि सार्ने ।
१०. मानव अधिकार माथि प्रतिकूल असर पर्नसक्ने स्रोत मुलुक र गन्तव्य मुलुकहरुको आप्रवासन नीति र नियमन प्रणालीमा विद्यमान कमी कमजोरी र असंगतिहरुलाई विशेष उपाय मार्फत पहिचान गरी सम्बोधन गर्ने ।
११. गन्तव्य मुलुक र स्रोत मुलुक दुवैमा सम्बन्धित अधिकारीहरुले विद्युतीय रूपमा अनुगमन गर्न सक्ने रोजगारीका सेवा र सर्तहरु स्पष्ट गर्ने मानकको प्रयोग गर्ने गरी रोजगारी सम्झौताको प्रवर्द्धन गर्ने र सहमति विना सम्झौता प्रतिस्थापन गर्ने, पहिचानजन्य कागजपत्र नियन्त्रणमा लिने, र न्यूनतलब वा तलब ढिला दिने र स्थानीय हिंडडुलमा व्यवधान गर्ने जस्ता कार्यलाई उन्मूलन गर्ने ।
१२. आप्रवासी श्रमिकहरुको अधिकारको उल्लङ्घन, शोषण वा दुर्व्यवहारलाई प्रभावकारी रूपमा सम्बोधन गर्न स्रोत मुलुकका महावाणिज्य अधिकृत/श्रम सहकारीको गन्तव्य मुलुकका कानून कार्यान्वयन निकाय बीच नियमित सम्पर्क तथा सहकार्यको संस्थागत संयन्त्रमा वृद्धी गर्ने ।
१३. फौजदारी वा देवानी आरोपको सामना गरिरहेका आप्रवासी श्रमिकहरुका लागि कानूनी सहायता कार्यक्रम विस्तार गर्ने ।
१४. आप्रवासी श्रमिकहरुलाई प्रस्थानपूर्व, आगमन, कार्यस्थल र फिर्तीसहित आप्रवासन चक्रको सबै चरणहरुमा विस्तृत जानकारी र अभिमुखीकरण प्याकेजले सशक्त बनाउने तथा उनीहरुले आफूना अधिकार र जिम्मेवारी स्पष्ट रूपमा बुझेको सुनिश्चित गर्ने ।
१५. भर्ना प्रक्रियालाई आप्रवासी श्रमिकहरुको अधिकार संरक्षणको अत्यावश्यक पहिलो कदमका रूपमा स्थापित गर्न स्वच्छ भर्नाका लागि आईएलओ मार्गदर्शन र आइओएम अन्तर्राष्ट्रिय भर्ना निष्ठा प्रणाली (आइरिस) ले सिफारिस गरेका अन्तर्राष्ट्रिय मापदण्डहरुको पालना तथा पैरवी गर्ने ।

१६. सम्बन्धित राज्यका कानून कार्यान्वयन निकाय, राष्ट्रिय मानव अधिकार संस्था, ट्रेड यूनियन र नागरिक समाजका संस्थाहरूबाट म्यानपावर एजेन्सीहरूको सामूहिक निगरानी तथा अनुगमनमार्फत भर्ना प्रक्रियामा हुने बढी शुल्क लिने, ठगी र छलकपट कार्य उन्मूलन गर्ने ।
१७. आफूना क्रियाकलापका कारण मानव अधिकार माथि पर्ने प्रतिकूल प्रभावको सम्बोधन, न्यूनीकरण र उन्मूलन गर्न स्रोत मुलुक र गन्तव्य मुलुक दुवैमा काम गर्ने रोजगारदाता र तिनका सम्बन्धित भर्ना कम्पनीहरूलाई मानव अधिकारका सिद्धान्तहरूले प्रदान गरेको दायित्वको निरन्तर (Human Rights Due Diligence) अवलम्बन र पालना गर्न प्रोत्साहित गर्ने ।
१८. भिसा, रोजगारी वा स्वास्थ्यको अवस्थामा भएको प्रतिकूलताका कारण जोखिम वा संकटा विमुख अवस्थामा रहेका आप्रवासी श्रमिकहरूको मानव अधिकार सम्मान गर्ने र श्रमिक प्राप्त गर्ने, पठाउने र आवगमनमा बाटोमा पर्ने (ट्रान्जिट) मुलुकहरूको साभा दायित्व मार्फत उद्धार, फिर्ती, पुनर्स्थापना र पुनःएकीकरण (फोर आर) को सिद्धान्त अनुरूप कदम चाल्ने ।
१९. आप्रवासीहरूको मानव अधिकार सम्बन्धी विशेष समाधिषक र अन्य विशेष कार्यदेश बाहकहरूका मुख्य सिफारिसहरूलाई कार्यान्वयन गर्न उनीहरूसँगको सहकार्यलाई सुदृढ गर्ने ।
२०. दिगो विकासका लागि आप्रवासनको महत्व र आप्रवासी श्रमिकहरूको अधिकार संरक्षणबारे आफ्ना शिक्षा तथा सचेतना अभियानहरूलाई विस्तार गर्न प्रादेशिक, राष्ट्रिय, द्विपक्षीय र क्षेत्रीय स्तरमा राष्ट्रिय मानव अधिकार संस्थाहरूको भूमिका बढाउन प्रतिबद्ध हुने ।
२१. गन्तव्य मुलुकहरूमा अनियमित अवस्थामा रहेका आप्रवास श्रमिकहरूको अधिकार संरक्षित भएको र उनीहरूले न्यायमा पहुँच प्राप्त गरेको सुनिश्चित गर्न सरोकारवालाहरू सँग सहकार्य गर्ने ।

कार्ययोजना

१. महिला आप्रवासी श्रमिक सहित आप्रवासी श्रमिकहरूको हैसियत जे-जस्तो भए पनि उनीहरूको मानव अधिकारको सामूहिक रूपमा सीमापारमा निगरानी र अनुगमन सहजीकरण गर्न राष्ट्रिय मानव अधिकार

- संस्थाहरुबीच द्विपक्षीय र क्षेत्रीयतहमा सम्झौता हस्ताक्षर गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिने ।
२. राष्ट्रिय मानव अधिकार संस्थाहरु बीचको सञ्जालको उपयोग गर्दै आप्रवासनका सबै चरणमा श्रम आप्रवासीहरु विरुद्ध हुने गम्भीर हिंसा, भेदभाव, शोषण र दुर्व्यवहारलाई सच्याउनका लागि पहिचान, अनुसन्धान र उजुरी जस्ता कार्य गर्ने ।
  ३. आप्रवासी श्रमिकहरुका प्रतिनिधिहरु सहित स्रोत मुलुक, बाटोमा पर्ने (ट्रान्जिट) मुलुक र गन्तव्य मुलुकका सरकार र अन्य सम्बन्धित सरोकारवालाहरुको संलग्नतामा नियमित रुपमा नीतिगत संवादको आयोजना गर्ने ।
  ४. आप्रवासी श्रमिकहरुको सबै सम्बन्धित भाषिक समूहहरुका लागि सजिलै पहुँच हुने विश्वसनीय तथा प्रभावकारी राज्य र गैर-राज्यमा आधारित उजुरी संयन्त्रको स्थापना गर्न राष्ट्रिय मानव अधिकार संस्थाहरुको सञ्जाललाई सरकारी निकाय, नागरिक समाजका संस्था, ट्रेड यूनियन, वकिलहरुको संगठन, वकिलहरुको क्षेत्रीय सञ्जाल, व्यावसायिक परिषद्, उद्योग वाणिज्य संघ, आप्रवासीहरुको संगठन, आप्रवासन विशेषज्ञ, प्राज्ञ र अन्य सम्बन्धित संस्था र व्यक्तिहरु सम्म विस्तार गर्ने ।
  ५. रोजगारदाता वा तिनका एजेन्टबाट भएको गम्भीर मानव अधिकार उल्लङ्घनबाट पीडित हुनपुगेका आप्रवासी श्रमिकहरुलाई अस्थायी आवास अनुमती र कानूनी सहायता प्रदान गर्नेतर्फ काम गर्ने र अनियमित आप्रवासनको हकमा सेवा प्रदायक र अध्यागमन बीच सुरक्षा कवचको सिर्जना लगायत मार्फत न्याय तथा उपचारमा प्रभावकारी पहुँच सुनिश्चित गर्ने ।
  ६. सम्बोधन गर्ने र उपचार दिने उजुरी संयन्त्रमा आप्रवासी श्रमिकहरुको प्रभावकारी पहुँचका लागि स्रोत मुलुकहरुको कानूनी सहायता प्रणाली, र गन्तव्य मुलुकमा उनीहरुका नियोगमा कानूनी सहायताको प्रावधानको सुदृढीकरणका लागि पैरवी गर्ने । यसका लागि स्रोत मुलुकको प्रतिनिधित्व गर्ने दुतावास अधिकृत/श्रम सहचारी र गन्तव्य मुलुकका कानूनी कार्यान्वयन अधिकारीहरु बीच सहकार्य सहजीकरण गर्ने ।

७. स्रोत मुलुक र गन्तव्य मुलुक बीच, विशेषगरी दक्षिण-दक्षिण आप्रवासनमा स्थापित आप्रवासी श्रमिक सूचना प्रणालीहरूको आवधिक रूपमा मुल्याङ्कन गर्ने र सुधारका लागि उपायहरू सुझाउने कार्य गर्ने ।
८. आप्रवासी श्रमिकहरूको अधिकार संरक्षणका लागि राष्ट्रिय मानव अधिकार संस्थाहरू बीच द्विपक्षीय, क्षेत्रीय वा बहुपक्षीय सहकार्य संयन्त्रहरूलाई सुदृढ गर्ने, र सूचना तथा असल अभ्यासको आदान प्रदानका साथै सामूहिक कार्यका लागि रणनीति निर्माणमा त्यसको उपयोग गर्ने ।
९. आप्रवासी श्रमिकहरूको अधिकारको संरक्षण सम्बन्धी विषयका सम्बन्धमा नीतिगत तथा कानूनी सुधार, त्यसलाई एकरूपता प्रदान गरी प्रभावकारी कार्यान्वयन, संस्थागत विकास, विशेषज्ञता र जानकारीको आदान प्रदानका साथै क्षेत्रीय स्तरमा मापदण्डको स्थापनाका लागि पैरवी गर्ने ।
१०. विशेषगरी आप्रवासी श्रमिकहरूको मानव अधिकार संरक्षणका लागि सम्बन्धित राष्ट्रिय मानव अधिकार संस्थाहरूको आप्रवासी कार्यक्रमलाई पर्याप्त क्षमता, स्रोत, सूचना र सञ्जाल सहित स्थापित, सुदृढ र संस्थागत गर्ने ।

सहभागीहरूको सूची

अनुसूची- सहभागी देशहरूको सूची

१. अस्ट्रेलिया	क. अस्ट्रेलियन मानव अधिकार आयोग ख. सिड्नी विश्व विद्यालय
२. बहराईन	क. कानूनी मामिला विभाग, श्रम बजार नियामक निकाय ख. परीक्षण तथा विकास विभाग, श्रम बजार नियामक निकाय
३. बंगलादेश	मानव अधिकार आयोग, बंगलादेश
४. कोलम्बिया	देफेन्सोरिया देल प्यूब्लो दे, कोलम्बिया
५. जर्मनी	मानव अधिकार संस्था, जर्मनी
६. ग्रीस	ग्रिकको मानव अधिकार सम्बन्धी राष्ट्रिय आयोग
७. भारत	क. राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग, भारत ख. महिला आयोग

- ग. बनारस हिन्दु विश्व विद्यालय
घ. नागरिक समाज
८. जोर्डन क. कानूनी सहायता तथा मानव अधिकारको लागि तामकिन
ख. मानव अधिकार राष्ट्रिय केन्द्र, जोर्डन
९. केन्या केन्या राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग
१०. कुवेत क. सीमा बिनाका मानवतावादी
ख. अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध विभाग, जनशक्तिको
सार्वजनिक निकाय, कुवेत राज्य
११. मलेसिया क. मानव अधिकार आयोग मलेसिया
ख. बार काउन्सिल, आप्रवासी शरणार्थी तथा
आप्रवासन मामला समिति
१२. माल्दिभ्स मानव अधिकार आयोग, माल्दिभ्स
१३. मंगोलिया राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग मंगोलिया
१४. मोरक्को राष्ट्रिय मानव अधिकार परिषद् मोरक्को
१५. मोरिसस् राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग, मोरिसस्
१६. नेपाल क. राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग, नेपाल
ख. प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
ग. परराष्ट्र मन्त्रालय
घ. श्रम, रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालय
ङ. महान्यायधिवक्ताको कार्यालय
च. नेपाल प्रहरी
छ. आप्रवासी कामदारको क्षेत्रमा कार्यरत नागरिक समाज
१७. न्यूजिल्यान्ड न्यूजिल्यान्ड मानव अधिकार आयोग
१८. ओमन मानव अधिकार आयोग, ओमन
१९. पाकिस्तान राष्ट्रिय विज्ञान तथा प्रविधि संस्थान

२०. फिलिपिन्स क. मानव अधिकार आयोग, फिलिपिन्स
ख. माइगेन्ट फोरम अफ एसिया
२१. कतार क. राष्ट्रिय मानव अधिकार समिति
ख. परराष्ट्र मन्त्रालय
ग. प्रशासनिक विकास,
श्रम तथा सामाजिक मामला मन्त्रालय
२२. साउदी अरेबिया क. मानव अधिकार आयोग परिषद्
ख. मानव अधिकारको अरवि संस्था
२३. दक्षिण अफ्रिका दक्षिण अफ्रिकन मानव अधिकार आयोग
२४. दक्षिण कोरिया मे १८ मेमोरियल फाउन्डेसन्
२५. श्रीलंका क. ऐक्यबद्धता केन्द्र
ख. सीमापारका वकिल, श्रीलंका
२६. थाईल्यान्ड राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग, थाईल्यान्ड
२७. संयुक्त अरब ईमिरेट्स तालिम तथा विकासको लागि मध्यपूर्व केन्द्र, दुवई
२८. राष्ट्रिय मानव अधिकार संस्थाहरूको विश्वव्यापी संजाल
२९. राष्ट्रिय मानव अधिकार संस्थाहरूको युरोपियन संजाल
३०. मानव अधिकार उच्च आयुक्तको कार्यालय
३१. संयुक्त राष्ट्र संघीय विकास कार्यक्रम
३२. अन्तर्राष्ट्रिय श्रम संगठन
३३. अन्तर्राष्ट्रिय आप्रवासन संगठन
३४. राष्ट्रिय मानव अधिकार संस्थाहरूका लागि एसियाका गैर सरकारी संस्थाहरूको संजाल

